

La terminologia en els serveis lingüístics universitaris del país valencià: panorama general i noves tecnologies

LOURDES PASCUAL GARGALLO
Universitat Jaume I
lpascual@sg.uji.es

1. Introducció

Aquest article, orientat en la línia dels estudis descriptius, pretén caracteritzar els serveis lingüístics universitaris (SLU) del País Valencià i les tasques relacionades amb l'ús i la gestió de la terminologia que es demanen a aquests organismes. Com que hi ha un buit pel que fa a l'existència d'estudis semblants, i atesa la utilitat que pot presentar per a treballs orientats a la inserció professional dels traductors i les traductores, ens proposem fer-ne difusió i aportar així la nostra petita contribució al coneixement d'una de les possibles eixides professionals que tenen les persones llicenciades en Traducció i Interpretació.

Tot i que seria desitjable realitzar una investigació molt més àmplia, hem decidit acotar-la perquè considerem que aquest és un primer pas per a la redacció del nostre treball d'investigació en el si del programa de doctorat «Traducció, societat i comunicació» que ens permetrà avaluar la metodologia i extraure'n unes primeres conclusions. Així doncs, considerem aquest treball un pilotatge que es veurà desenvolupat i millorat en el futur, per exemple, amb la descripció d'altres facetes del camp d'estudi.

Des que Holmes (1972/1988) identificara les diferents branques de la disciplina traductològica, els enfocaments teòrics, descriptius i aplicats han evolucionat a un ritme ben saludable. Tot i així, el que aquest autor va batejar com a *sociotraducció* continua sent una assignatura pendent. Malgrat el gir cultural (Bassnett, 1991) que ha experimentat la disciplina, els estudis sobre la funció de les traduccions i els traductors en les distintes societats són encara escassos. Si volem realment situar el traductor en primer terme (Robinson, 1991), ens cal un nou gir, però aquesta vegada ha de ser un gir *sociològic*. Aquesta nova perspectiva s'obre pas cada dia amb més força en el panorama actual (Sapiro, 1999; Díaz Fouces, 2001; Monzó Nebot, 2002, 2005; Wolf, 2002) i el treball que presentem s'orienta en aquest sentit.

Pel que fa a l'aplicació d'aquest estudi, si bé és cert que té un enfocament purament descriptiu, també ho és que els resultats constituïran una caracterització que descriurà una de les eixides professionals que tenen els llicenciats i llicenciades en Traducció i Interpretació, els serveis lingüístics universitaris, i, el que és més important, les tasques que s'hi demanen. Aquesta caracterització pot facilitar la labor de totes les instàncies socials, educatives i professionals relacionades amb el món de la traducció, ja que en podran extraure informació sobre les necessitats i les expectatives que es tenen d'aquests professionals en el món laboral. A més, pot resultar especialment interessant per als serveis lingüístics en concret i per a l'Administració universitària en un sentit ampli ja que posarà al seu abast una eina que permetrà identificar mancances i vies de solució per tal d'afavorir la qualitat i l'eficiència d'aquests òrgans administratius.

Els serveis lingüístics han contribuït a establir un estàndard lingüístic en les institucions universitàries, el qual, al seu torn, s'ha estès directament i indirectament a la societat a través de l'ensenyament, dels mitjans de comunicació o les xarxes de relacions interinstitucionals. Això no obstant, cal pensar si podem ja fer un pas més i descobrir camins que ens permeten millorar-ne l'eficiència i ampliar l'espectre d'influència per tal que el teixit econòmic de la societat en conjunt se'n beneficie.

L'article consta d'una introducció, seguida de l'exposició dels objectius i la metodologia de treball. L'estudi s'ha basat en un corpus format per personal de l'àrea d'assessorament i terminologia dels serveis lingüístics universitaris de la Universitat Jaume I, de la Universitat de València, de la Universitat Politècnica de València i de la Universitat d'Alacant. Per concloure, fem palesos els resultats i les conclusions que n'hem extret.

2. Objectius

L'objectiu principal d'aquest treball és delimitar quines són les tasques que, en relació amb la terminologia juridicoadministrativa, es duen a terme en els serveis lingüístics universitaris del País Valencià. De forma secundària, esbossarem a grans trets quines són les eines de tractament terminològic que s'hi utilitzen.

El propòsit final és esbrinar les exigències que han de satisfer les persones que s'interessen per aquesta eixida laboral, entre les quals cal comptar específicament els llicenciats i llicenciades en Traducció i Interpretació (TI). Amb el coneixement de tasques i eines de tractament es poden traçar programes de formació i intensificació que facen més rendible l'esforç dels estudiants de TI i que en refermen la competència professional en aquest àmbit, amb la qual cosa podran competir amb avantatge davant d'altres perfils de formació.

Els serveis lingüístics són una de les possibilitats laborals que tenen els llicenciats i llicenciades en TI, però encara no sabem quines són les tasques que s'hi encomanen ni tampoc com s'executen. Considerem que el nostre estudi serà el primer pas per tal d'establir quines són les competències professionals que es necessiten per satisfer aquestes tasques i per descriure com pot fer-ho un professional amb un perfil formatiu de traducció.

3. Els serveis lingüístics universitaris: caracterització

A partir del restabliment del sistema democràtic a l'Estat espanyol, amb l'aprovació de la Constitució de 1978, les llengües de l'Estat diferents del castellà van recuperar el rang de llengües oficials del territori. En el cas del valencià, aquest restabliment de l'oficialitat de la llengua va possibilitar l'inici del camí cap a la seua normalització en els diferents àmbits de la vida del país. En el cas de la Generalitat de Catalunya (Xirinacs, 1997), la primera acció que aquesta institució va dur a terme va ser organitzar els serveis lingüístics dels diferents departaments dels organismes autonòmics, ateses fonamentalment les necessitats de traducció que la doble oficialitat propiciava. Aquest mateix procés va tenir lloc a les administracions autonòmiques de tots els territoris amb dues llengües oficials, entre els quals es troba la Comunitat Valenciana (nom que hi assigna l'Estatut). Aquest és el marc que explica el naixement dels serveis lingüístics.

A diferència de la resta d'àmbits d'especialitat, la traducció de la documentació dels organismes públics, com són també les universitats, està assegurada i protegida per un marc legal que la regula, l'objectiu del qual és garantir la disponibilitat dels textos necessaris perquè l'ús públic de la llengua siga normal, tal com postulen l'article 36 de la Llei 30/1992 de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, l'article 7 de l'Estatut d'autonomia i l'article 13 de la Llei d'ús i ensenyament del valencià.

Avui dia, cada administració autonòmica compta amb el seu propi servei lingüístic encarregat de gestionar les necessitats que figuren en el seu programa de normalització lingüística. En el cas de l'administració universitària, aquests organismes reben el nom general de *serveis lingüístics universitaris* (SLU).

Actualment hi ha cinc universitats públiques en el nostre àmbit territorial: la Universitat Jaume I (UJI), la Universitat de València (UV), la Universitat Politècnica de València (UPV), la Universitat d'Alacant (UA) i la Universitas Miguel Hernández (UMH), de les quals les quatre primeres tenen serveis lingüístics.

Pel que fa a les infraestructures, cal dir que els serveis solen tenir la seu en el campus universitari, tot i que de vegades les diverses àrees se situen en edificis diferents, com és el cas de la Universitat Jaume I. També pot passar que el servei tinga una sucursal en una altra població com a part d'un programa d'extensió de la formació universitària, com ara els centres d'autoaprenentatge de llengües que té a Alcoi i Gandia la Universitat Politècnica de València.

Els serveis lingüístics universitaris reben denominacions diferents en cada una de les institucions que els acullen:

Universitat	Denominació
UJI	Servei de Llengües i Terminologia
UV	Servei de Política Lingüística

UPV	Servei de Normalització Lingüística
UA	Servei de Promoció del Valencià

De la mateixa manera que no hi ha homogeneïtat pel que fa a les denominacions, tampoc no n'hi ha pel que fa a l'estructura i nombre de membres. Així, s'ha de remarcar que només el servei lingüístic de la Universitat de València té una àrea funcional amb la denominació d'«Àrea de Terminologia», mentre que la resta d'universitats inclouen aquesta àrea i les atribucions que té conferides dins l'àrea d'assessorament, com és el cas de l'Àrea d'Assessorament i Terminologia de l'UJI, o fins i tot utilitzen la denominació de l'àmbit o camp dels textos que s'hi tradueixen o corregeixen en lloc de la de les tasques que tenen atribuïdes (UPV, Àrea de Llenguatge Científic i Tècnic i Àrea de Llenguatge Administratiu i Jurídic).

Cal dir que aquestes dades les hem extretes dels directoris que apareixen en les pàgines web dels serveis lingüístics i que hem detectat que en alguns casos aquestes no estan actualitzades. No hem tingut en compte el personal becari perquè, malauradament, no apareix explicitat en tots els directoris dels serveis, com tampoc no hi consta el personal no contractat per la universitat. Per completar aquesta informació, hem acudit als informants, que desenvolupen essencialment funcions de suport a les necessitats de distintes àrees dels serveis no contemplades dins la dotació de personal que en fa la Universitat.

Tot seguit, presentem de manera esquemàtica la divisió en àrees i la composició de cadascun dels serveis lingüístics universitaris. Hem separat el personal tècnic del personal d'administració que compon cada servei.

UNIVERSITAT JAUME I

Àrea	Nre. de persones
Direcció	1
Assessorament i Terminologia	2
Documentació Administrativa i Llenguatges d'Especialitat	1
Llengües Estrangeres	2
Promoció lingüística	1
Informació i Assessorament Lingüístic	1
Assessoria d'Espanyol per a Estrangers	1
Assessoria de Català	1
Assessoria d'Alemanys	1
Assessoria de Francès	1
Assessoria d'Italià	1
Assessoria d'Anglès	1
Total personal tècnic	15
Gestió i Administració	2
Unitat d'Informació	1
Total personal	18

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Àrea	Nre. de persones
Direcció	1
Assessorament	7
Dinamització	3
Formació	6
Terminologia	2
Total personal tècnic	19
Administració	7
Total personal	26

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

Àrea	Nre. de persones
Direcció	1
Dinamització Lingüística	1
Formació Lingüística	1
Llenguatge Científic i Tècnic	1
Llenguatge Administratiu i Jurídic	1
Formació Lingüística	2
Centre d'Autoaprenentatge de València (Gandia)	1
Centre d'Autoaprenentatge de València (Alcoi)	1
Total personal tècnic	9
Informació i Administració	1
Total personal	10

UNIVERSITAT D'ALACANT

Àrea	Nre. de persones
Direcció	1
Dinamització	1
Assessorament Lingüístic	6
Traduweb	1
Formació	8
Total personal tècnic	17
Administració i Informació	3
Total personal	20

Les tasques que ha d'exercir el personal dels serveis lingüístics universitaris depenen de l'àrea funcional dins la qual s'inserisca laboralment i de la qualificació professional que tinga. Les possibles àrees funcionals que componen els SLU són les que hem esmentat més amunt, i la qualificació professional respon a la classificació del personal funcionari que estableix la legislació vigent (article 4 del Text refós de la llei de funció pública valenciana, DOGV 22/03/91). Aquest article divideix el personal funcionari, segons la titulació que s'exigeix per al seu ingrés, en cinc grups:

- Grup A: títol de doctorat, llicenciatura, títol d'enginyeria, arquitectura o equivalent.
- Grup B: títol d'enginyeria tècnica, diplomatura universitària, títol d'arquitectura tècnica, de formació professional de tercer grau o equivalent.
- Grup C: títol de batxiller, de formació professional de segon grau o equivalent.
- Grup D: títol de graduat escolar, de formació professional de primer grau o equivalent.
- Grup E: certificat d'escolaritat.

A l'hora de descriure les tasques que s'encomanen al personal dels SLU segons l'àrea funcional i la seua qualificació professional, es tracta de definir l'aportació fonamental que aquests fan al funcionament efectiu de la seua àrea; és a dir, quina n'és la «raó de ser» o la missió dins del sistema organitzatiu de la unitat o quina n'és l'aportació en forma de tasques perquè la unitat on treballa funcione eficientment. Les tasques es divideixen en habituals o ocasionals, segons la freqüència amb què es realitzen. Atès els resultats del nostre estudi, podem afirmar que les tasques relacionades amb l'ús i la gestió de la terminologia que realitza el personal dels SLU les podem situar dins el primer grup.

4. Ús i gestió de la terminologia en els serveis lingüístics

La concepció de terminologia de què partim és la que explicita M. Teresa Cabré en la seua obra *La terminologia. La teoria, els mètodes, les aplicacions* (1992), en la qual la defineix com «la disciplina que s'ocupa de l'estudi i la recopilació dels termes

especialitzats» (p. 17). El vessant aplicat d'aquesta disciplina teòrica es denomina *terminografia*.

Tot i que les tasques terminogràfiques que realitzen els traductors i les traductores en els serveis lingüístics són, en general, tasques orientades cap a la recerca per a la resolució de problemes, considerem necessari establir clarament quines són aquestes tasques atesa la diversitat d'àrees funcionals on s'emmarca el treball terminològic dins d'aquests organismes. En aquest sentit, una primera divisió fonamental per caracteritzar la recerca terminològica es fa segons el nombre de llengües i el caràcter sistemàtic o no del treball. Seguint Cabré (p. 271-272),

Segons el primer criteri, una recerca terminològica pot ser monolingüe o plurilingüe. Segons el segon, sistemàtica o puntual. Parlem de recerca monolingüe si el treball es basa en una sola llengua; si la recerca abraça més d'una llengua, parlem de recerca plurilingüe pròpiament dita. Considerem que una recerca és sistemàtica si es proposa abastar termes de tota una àrea o subàrea temàtica d'especialitat. Considerem que una recerca és puntual si el seu camp de treball es restringeix a un sol terme o a un conjunt petit de termes d'una subàrea limitada d'un mateix camp, o bé també abasta un grup de termes que pertanyen a camps diferents.

No obstant aquesta divisió inicial, no podem oblidar el fet que el treball terminològic pot reduir-se només als usos propis en la producció de documentació i en la traducció, o pot integrar l'assessorament i la formació lingüística, i fins i tot la producció de terminologia, la creació de bases de dades i l'elaboració d'aplicacions d'enginyeria lingüística per a tasques relatives a àmbits temàticament especialitzats (Cabré i Planas, dins Cabré i Domènech, 2002, p. 21).

Aquestes són les orientacions en què ens hem basat principalment per dissenyar el nostre estudi. Per tal de concretar una mica més les diferents tasques que es realitzen dins de cadascun d'aquests vessants del treball terminològic en els SLU, hem distingit, d'una banda, els serveis on no hi ha una àrea dedicada específicament a la terminologia (el de la Universitat Jaume I, Universitat Politècnica de València i Universitat d'Alacant) i, d'altra banda, el servei que sí que té aquesta àrea delimitada i separada de la resta (el de la Universitat de València).

En el cas de la Jaume I, segons l'organigrama que apareix en el seu *Pla de política lingüística*, l'Àrea d'Assessorament i Terminologia té atribuïdes les tasques de «correcció i traducció» i «assessorament lingüístic i terminològic» (p. 13), i dins de la descripció de l'estructura i funcions (p. 14) s'indica explícitament que l'Àrea d'Assessorament i Terminologia està

[...] dedicada a la traducció i la correcció, a l'elaboració i difusió de materials lingüístics i a l'aprofitament de les noves tecnologies per a l'assessorament de la comunitat universitària. A més a més, el treball de l'Àrea inclou un servei de consulta terminològica per resoldre els problemes derivats de la normalització lingüística de la docència i de la recerca.

En segon lloc, en la pàgina principal del Servei de Normalització Lingüística de la UPV (<http://www.upv.es/snl>) es pot llegir que l'Àrea de Llenguatge Científic i Tècnic és l'encarregada de dur a terme les tasques d'«Assessorament lingüístic i terminològic. Correcció i traducció de material docent. Novetats terminològiques. Consultes. Aclariments lingüístics. Programari d'assessorament. Monografies de la UPV. Bibliografia per a les titulacions universitàries. Criteris lingüístics», mentre que les atribucions de l'Àrea de Llenguatge Administratiu i Jurídic són l'«Assessorament lingüístic i de terminologia juridicoadministrativa. Correcció i traducció de textos administratius. Consultes lingüístiques. Normalització documental de la UPV. Cursos i sessions de llenguatge administratiu. Vocabulari de llenguatge administratiu. Vocabulari de majúscules i minúscules. Manual de llenguatge administratiu. Criteris lingüístics. Programari d'assessorament.».

Si visitem la pàgina del Secretariat de Promoció del Valencià de la UA (<http://www.ua.es/spv>) trobem que les tasques relacionades amb la terminologia estan molt diluïdes dins l'estructura del servei, fins arribar al punt que ni tan sols hi ha cap denominació explícita per referir-se a la recerca terminològica que s'hi puga dur a terme. En concret, aquestes tasques s'adscriuen a l'Àrea

d'Assessorament i Traducció (<http://www.ua.es/spv/assessorament/index.html>) i apareixen davall l'epígraf «Consultes lingüístiques». Quan entrem dins d'aquest apartat podem comprovar que de la informació que s'hi ofereix es pot deduir clarament que el tipus de tasques que s'hi realitzen seran de tipus terminològic:

Finalment, pel que fa al SL de la Universitat de València, l'únic en què l'àrea de terminologia no es troba inserida i desdibuixada dins d'altres àrees funcionals, la seua pàgina web (<http://www.uv.es/spl/>) estableix que les tasques que corresponen a l'Àrea de Terminologia són la resolució de consultes de terminologia, la resolució de consultes concretes de bibliografia, la difusió dels nous termes normalitzats i l'elaboració de diccionaris i vocabularis terminològics.

Malgrat el cas únic de la UV, en la resta de serveis lingüístics la manca d'entitat de les tasques relacionades amb la terminologia i la seua inclusió com a tasques secundàries dins d'altres àrees funcionals té com a conseqüència que aquestes atribucions dels treballadors i treballadores dels SLU no estiguen suficientment definides i, el que és més, que tampoc estiguen reconegudes en les funcions diàries del personal perquè, per exemple, no s'han habilitat mecanismes per a comptabilitzar-les, com sí que es fa en el cas de les traduccions i correccions.

A més de tot l'anterior, en el nostre estudi hem afegit diversos paràmetres, com ara el camp dels textos amb els quals es treballa habitualment, per tal de determinar en quin grau la terminologia juridicoadministrativa és present en aquest àmbit, i els materials tant específics com de suport que s'empren per aconseguir aquestes tasques, entre els quals hi ha el programari informàtic i Internet. Aquestes consideracions ens permetran filar molt més prim i detectar punts en què cal fer un èmfasi especial en la formació dels futurs traductors i traductores tant pel que fa a l'especialització més adient per a treballar en un servei lingüístic com pel que fa a les destreses relacionades amb l'ús d'eines informàtiques aplicades al treball terminològic.

5. Disseny de l'estudi

El treball s'ha realitzat mitjançant enquestes sobre l'ús i la gestió de la terminologia que s'han subministrat a personal de les àrees d'assessorament dels serveis lingüístics de les universitats del País Valencià.

El primer pas que vam donar va ser delimitar els paràmetres de l'estudi i els objectius que volíem aconseguir. A partir de la nostra observació directa de la realitat d'un SLU, en concret el de la Universitat Jaume I, vam fer un primer disseny del formulari, el qual vam sotmetre a pilotatge administrant-lo a un membre d'aquest servei i a la nostra tutora de doctorat. Gràcies als seus comentaris i suggeriments vam redactar l'enquesta definitiva, que pretén descobrir quines són les tasques relacionades amb la terminologia que es realitzen amb més freqüència i quines són les eines que s'utilitzen per fer-ho.

El formulari es va passar a quatre persones diferents, un representant de les àrees d'assessorament-terminologia de cada un dels quatre serveis lingüístics de les universitats públiques valencianes. Les preguntes que s'hi plantejaven eren relatives a tota l'àrea funcional i no al treball personal. L'administració es va fer a través de qüestionaris autoadministrats el dia 14 de juny de 2006.

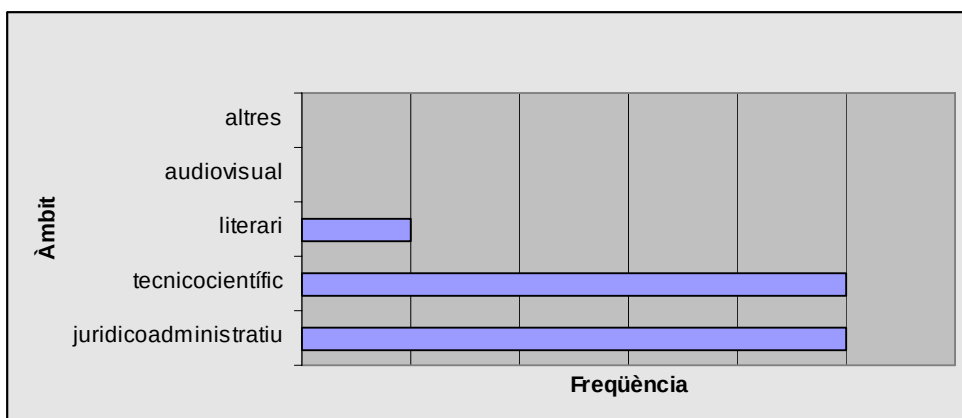
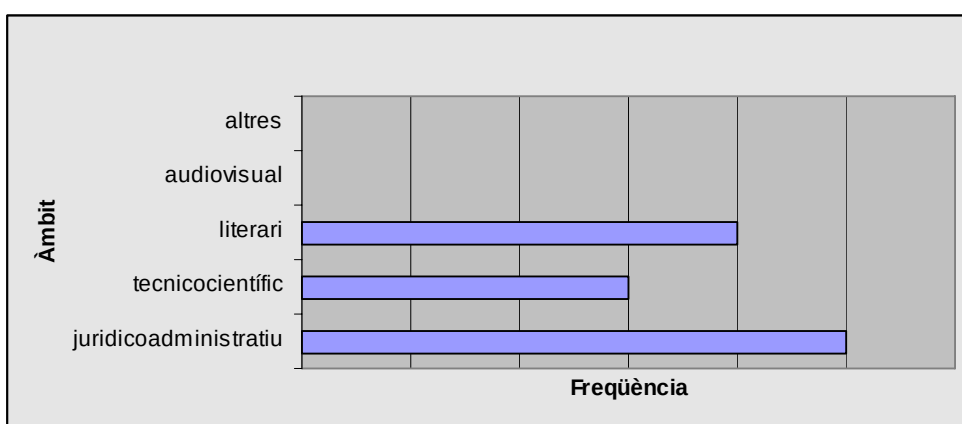
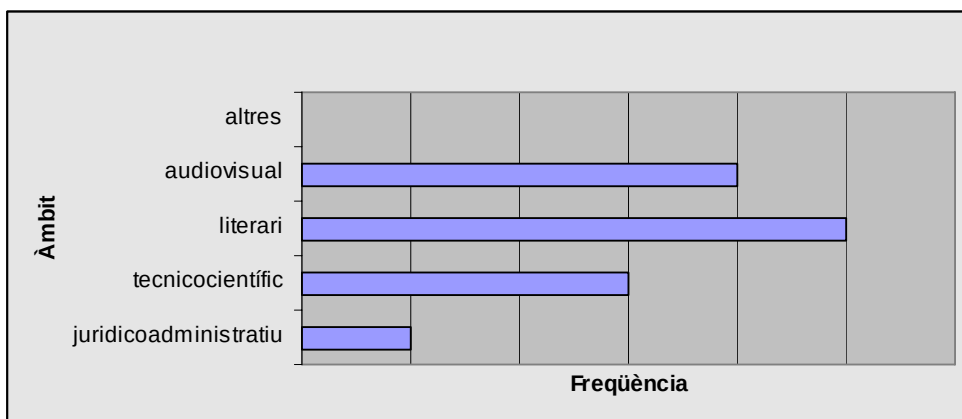
Després de recollir i processar les dades obtingudes, vam analitzar els resultats de les enquestes, els quals presentem a continuació.

6. Resultats

La primera qüestió demanava quin és l'àmbit o camp al qual solen pertànyer els textos de treball, ordenant-los d'1 a 5 (1=molta freqüència, 5=poca freqüència) segons la freqüència amb què s'hi treballa. Per *camp* entenem la variació lingüística segons el marc professional i social (Hurtado 2001, p. 58 i 59), que divideix els textos entre *especialitzats* o marcats pel camp (tècnics, científics, jurídics, econòmics, religiosos, etc.) i *no especialitzats* o no marcats pel camp (literaris, publicitaris, periodístics, etc.).

La primera resposta ens ofereix aquesta classificació dels textos de treball: es treballa amb molta freqüència (1) amb textos literaris, amb bastant (2) amb els audiovisuals, amb poca (3) amb els tecnicocientífics i amb molt poca (5) amb els juridicoadministratius. La segona enquesta ens proporciona aquestes dades: es treballa amb molta freqüència amb textos juridicoadministratius (1), amb bastant (2) amb els literaris i amb poca (3) amb els tecnicocientífics. La tercera resposta ens diu que es treballa amb molta freqüència (1) amb textos juridicoadministratius i tecnicocientífics i amb molt poca (5) amb els literaris. Finalment, la quarta enquesta reflecteix una major freqüència (1) dels textos juridicoadministratius, seguits per altres tipus de textos («de caràcter informatiu») (2), pels audiovisuals (3), els tecnicocientífics (2) i com a textos menys freqüents, els literaris (5).

Tot i que hi ha una certa diversitat en la classificació, tres dels quatre serveis enquestats coincideixen a assenyalar que els textos amb els quals treballen més freqüentment són els juridicoadministratius (en un dels casos, juntament amb els tecnicocientífics). Aquest fet pot estar determinat, d'una banda, pel camp professional i social que envolta el SL (en forma d'estudis, titulacions, departaments, etc., de la universitat que l'acull), i d'altra banda, pel fet que tots els textos de gestió que utilitza la universitat en les seues comunicacions internes i externes, sobre els quals també intervenen en major o menor grau els SL, es consideren també juridicoadministratius. No hem d'oblidar que els usuaris naturals dels textos especialitzats i, per tant, de la terminologia especialitzada, són els especialistes. El personal dels SLU s'encarrega de resoldre les necessitats terminològiques que aquests especialistes puguin tenir i de recollir els termes en forma de glossaris, vocabularis, etc. Així, el fet que un SL ens responga que treballa majoritàriament amb termes d'un camp determinat és conseqüència que aquest camp d'especialitat és molt present en la universitat que l'acull.

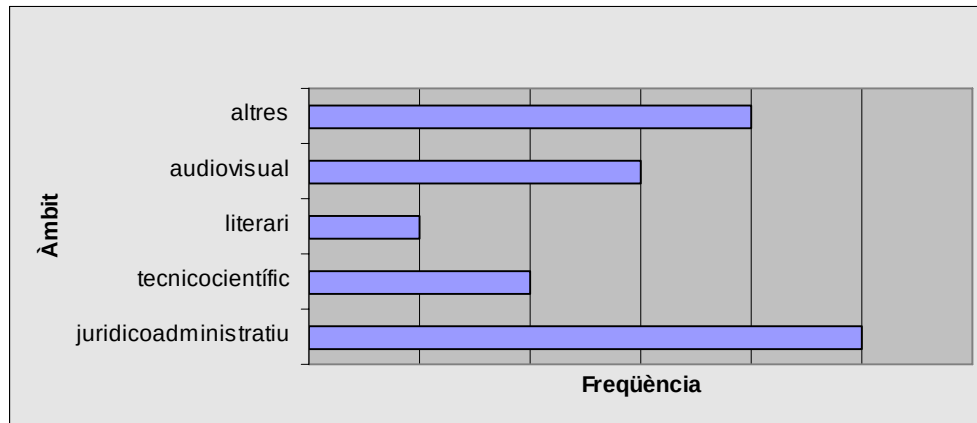

Figura 1. Àmbits o camps més freqüents dels textos amb què treballen les àrees d'assessorament lingüístic-terminologia dels serveis lingüístics universitaris.

La segona pregunta, dividida en tres apartats, se centrava pròpiament en el treball terminològic, i demanava quin és el tipus de tasques que es duen a terme normalment també valorant-les segons la freqüència (1=major freqüència, 5=menor freqüència).

El primer apartat es referia a la recerca sistemàtica. Un dels serveis ens va respondre que, amb molt poca freqüència, acomplia la tasca d'elaborar glossaris plurilingües; un altre va marcar amb una creu (sense indicar amb quina freqüència) que elabora vocabularis plurilingües -especificant que «entenem per *vocabularis* repertoris terminològics amb equivalències i sense definicions, que també s'han denominat *glossaris* segons referències terminològiques més recents»- i el tercer i quart serveis lingüístics no ens aporten cap dada al respecte, per la qual cosa podem deduir que no realitzen cap tipus de recerca sistemàtica en terminologia.

L'aparentment molt baixa dedicació dels serveis lingüístics -fins i tot del que té una àrea de terminologia definida- a les tasques de recerca sistemàtica (bàsicament, elaboració d'obres terminològiques) pot estar causada per la gran inversió en recursos humans, materials i de temps que es necessita per dur a terme treballs d'aquest estil.

La segona part de la pregunta 2 demanava que, en el cas que es realitzi alguna tasca de recerca sistemàtica, s'indiqui quin és l'àmbit majoritari (juridicoadministratiu, tecnicocientífic, audiovisual o literari) dels termes amb què es treballa. Ja hem vist que, segons la pregunta anterior, només dos dels quatre serveis lingüístics enquestats realitzen tasques de recerca sistemàtica; i segons han respost, l'un treballa predominantment amb termes juridicoadministratius, i l'altre amb termes tecnicocientífics. Aquestes dades coincideixen amb les respostes de la primera pregunta, que posaven de manifest que es treballa amb molta freqüència amb textos juridicoadministratius i en algun cas també amb tecnicocientífics.

Cal destacar que aquests dos àmbits s'inclouen dins els que Hurtado (2001, p. 59) considera *marcats pel camp* i qualifica com *textos especialitzats*. Aquesta idea, juntament amb la constatació de l'existència d'un treball terminològic sistemàtic centrat específicament en els àmbits juridicoadministratiu i tecnicocientífic, pot servir com a orientació per millorar els programes formatius dels nostres llicenciats i llicenciades en Traducció i Interpretació en forma d'intensificacions en aquestes àrees.

La tercera part de la pregunta 2 plantejava tot un seguit de tasques relacionades amb la recerca puntual en terminologia per tal de determinar quines eren les que realitzen habitualment les persones que treballen en els SLU. Les persones enquestades havien de contestar valorant la freqüència amb què duen a terme aquestes tasques, però en un parell de casos, a causa de la gran freqüència general amb què s'executen aquests treballs, les persones que van contestar van decidir marcar només amb una X les tasques que realitzen sense qualificar-les. Per aquest motiu, hem optat per reflectir quantitativament quines són les tasques de recerca puntual que realitzen els SLU sense fer cap altra valoració.

Hem pogut comprovar que la majoria (tres de quatre) dels serveis lingüístics resolen consultes terminològiques a través del correu electrònic i que aquesta via és la preponderant respecte a altres formes de comunicació diguem-ne tradicionals (telèfon, en persona). A més, la meitat també hi assenyalen la recerca per a la traducció i per a la correcció i la resolució de consultes en persona com a tasques habituals. Només un dels quatre serveis resol consultes telefòniques i cap dels SLU participa en llistes de correu o fòrums per a aportar solucions a consultes terminològiques.

Aquestes dades poden matisar encara una mica més quines haurien de ser les destreses que caldria potenciar en els nostres llicenciats i llicenciades: l'ús de les noves tecnologies i la terminologia aplicada tant a la traducció com a la revisió de textos.

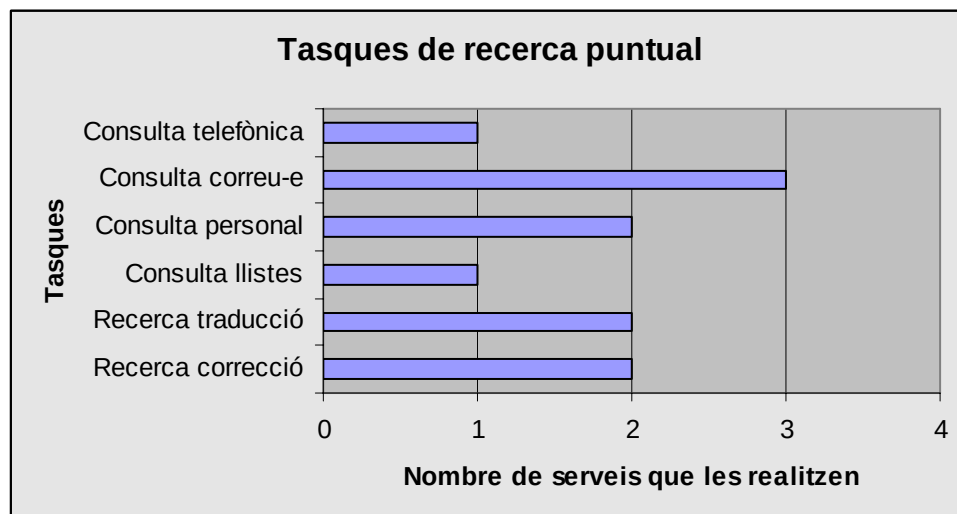

Figura 2. Tasques de recerca puntual que es duen a terme habitualment en els serveis lingüístics universitaris.

Quant a la pregunta 3, aquesta se centrava específicament en els materials de treball i els materials de suport que s'utilitzen habitualment en el treball terminològic.

Pel que fa als materials específics, tots els SLU coincideixen a utilitzar vocabularis, diccionaris especialitzats i diccionaris generals. Tres dels quatre han mostrat unanimitat també quant a l'ús de bancs terminològics i glossaris; dos han indicat que recorren a fonts documentals i han especificat en l'apartat «altres» que, a més, fan ús dels *Criteris lingüístics* de la Generalitat Valenciana i d'Internet, tot i que aquest recurs es tractava específicament en l'apartat següent. Només un servei utilitza el *Manual de documents i llenguatge administratiu*, que conté un apartat de terminologia i fraseologia juridicoadministrativa, i els *Criteris lingüístics per als usos formals de les universitats públiques valencianes*, tot i que ambdós documents van ser preparats *ad hoc* i editats per les universitats del nostre domini lingüístic.

D'aquestes dades podem destacar que és fonamental que les persones que opten a treballar en un SL dominen les eines lexicogràfiques i terminològiques, i també Internet, com veurem tot seguit.

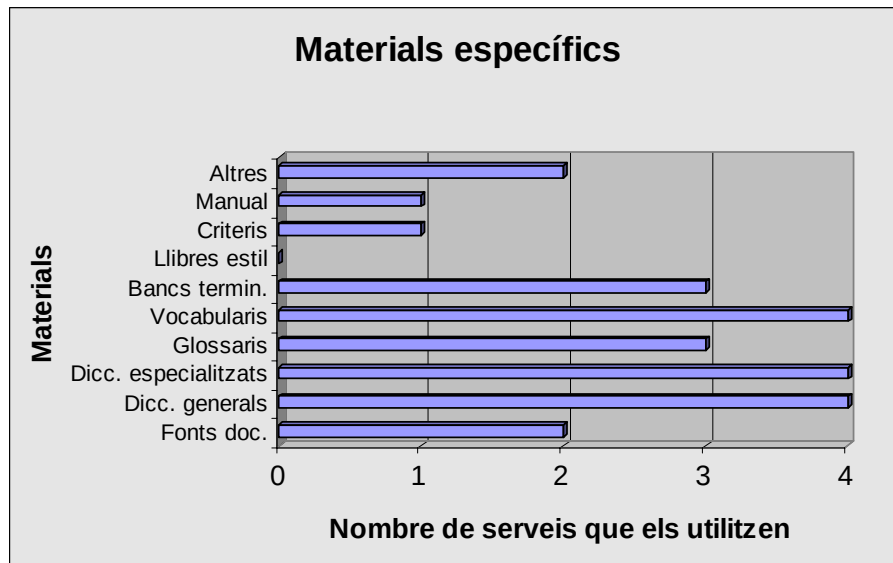

Figura 4. Figura 3. Materials específics que s'empren en el treball terminològic.

Quant a l'explotació d'Internet com a recurs terminològic, el qüestionari oferia algunes propostes que les persones enquestades han completat amb escreix. Així, de les dades es desprèn que tots els SLU tenen el Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT) i Google com a eines de referència, dos dels quatre utilitzen també la base de dades de la Comissió Europea Eurodicautom i, paradoxalment, només un ha indicat que recorre a la pàgina <http://www.llengua.info> de l'Institut Joan Lluís Vives. Segons la seua pàgina web (<http://www.vives.org/>), l'IJLV és la xarxa d'universitats de Catalunya, Illes Balears, País Valencià, Catalunya Nord i Andorra que coordina la docència, la recerca i les activitats culturals i potencia l'ús de la llengua compartida —i que dona auspici a la mateixa xarxa Lextra—, i <http://www.llengua.info> és el portal que recull els recursos lingüístics de les universitats d'aquest grup, dins el qual es troben tots els serveis lingüístics enquestats.

A més dels recursos anteriors, dos serveis n'han afegit d'altres, que presentem classificats alfabèticament a continuació:

Altres recursos

- Bases de dades de les universitats catalanes.
- Corpus textual de la llengua catalana. <http://pdl.iec.es/entrada/paraules.asp>.
- Departamento de Español Urgente (Agencia EFE). <http://www.efe.es/esurgente/lenguas/>.
- Diccionari català-valencià-balear. <http://dcvb.iecat.net/>.
- Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans. <http://pdl.iec.es/entrada/diec.asp>.
- Diccionari enciclopèdic de medicina. <http://www.grec.net/home/cel/mdicc.htm>.
- Diccionario Clave. <http://clave.librosvivos.net/>.
- Diccionario de la Real Academia. <http://www.rae.es>.
- Dictionnaires.com. <http://www.dictionnaires.com>.
- Dizionario de la lingua italiana De Mauro. <http://www.demauparavia.it/>.
- Encyclopédie Larousse. <http://www.encyclopedia-larousse.fr/>. [De pagament].
- Fitxes de dubtes i terminologia. Pàgina web personal de Miquel Boronat Cogollos. <http://idd01yq8.eresmas.net/Fitxes/Entorn.htm>
- Gran diccionari de la llengua catalana. <http://www.grec.net/home/cel/dicc.htm>.
- Grand dictionnaire terminologique (OLF, Quebec). http://www.granddictionnaire.com/btml/fra/r_motclef/index1024_1.asp.
- Hiperenciclopèdia. <http://www.grec.net/home/cel/main.HTM>

A banda d'aquests recursos, afegeixen que, ocasionalment i segons la temàtica, utilitzen bases de dades o repertoris i reculls de terminologia que troben en Internet.

Cal destacar que el servei lingüístic que ha aportat un major nombre de recursos no inclosos en l'enquesta ha sigut el que té una àrea de terminologia definida. Aquesta constatació ens hauria de fer reflexionar sobre el fet que tenir una àrea funcional d'aquestes característiques ben diferenciada i dotada de personal suficient pot permetre una major dedicació i especialització del personal que hi treballa.

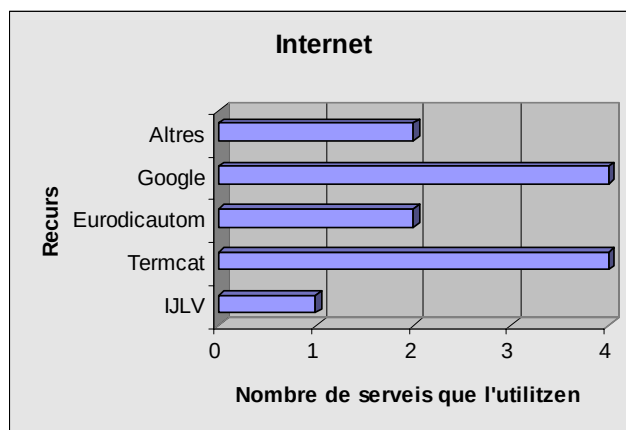

Figura 5. Figura 4. Recursos d'Internet més utilitzats per a la recerca terminològica en els serveis lingüístics universitaris.

La pregunta 4 se centrava en els materials de gestió i suport al treball terminològic i n'oferia diverses alternatives. Aquesta qüestió tractava de mesurar quin és el grau d'utilització d'aquestes eines adreçades bàsicament a extraure, processar i emmagatzemar els termes. Dels resultats obtinguts és fonamental destacar, d'una banda, la diversitat de les respostes, ja que només dos dels quatre serveis han coincidit a assenyalar un mateix recurs, i, el que és més important, l'escassa utilització que semblen tindre aquest tipus de recursos ja que, entre les 13 alternatives proposades, les respostes s'han centrat en només 6 ítems (bases de dades, processadors de textos, correctors ortogràfics, memòries de traducció, programes de traducció automàtica i de traducció assistida) i no se n'han proposat d'altres. D'ací es pot deduir que els SLU no fan un ús exhaustiu de tots els recursos de suport a la terminologia que hi ha a l'abast actualment.

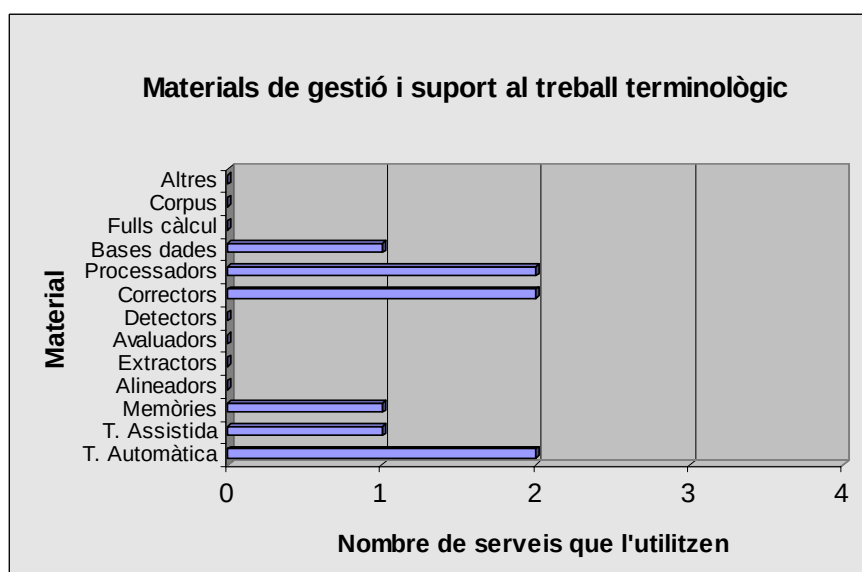

Figura 6. Figura 5. Materials de gestió i de suport al treball amb terminologia.

Finalment, seguint les recomanacions i la pràctica habitual en la confecció de qüestionaris (Oppenheim, 1992), la pregunta 5 demanava les dades de les persones enquestades.

7. Conclusions

Una de les conclusions més importants que es desprèn del nostre estudi és la manca d'homogeneïtat sobretot pel que fa a l'estructura i les àrees funcionals dels SLU. Com que es tracta d'organismes que tenen uns objectius compartits pràcticament idèntics, opinem que s'hauria de fer un esforç de coordinació per tal d'unificar-los. Aquesta unificació seria un primer pas per tal de donar-los una entitat ben clara i definida i aconseguir que tot el que estan fent per la difusió d'un model lingüístic de qualitat pugui revertir sobre el seu entorn més directe i també sobre la societat que els envolta.

Pel que fa a l'aprofitament dels recursos, s'observa que els SLU no fan un ús exhaustiu de les eines -especialment les informàtiques- que hi ha a l'abast per donar suport a l'ús i la gestió de la terminologia. A més, cal destacar també que, malgrat que compten amb recursos propis creats *ad hoc*, tampoc no els exploten tant com seria desitjable en la seua feina quotidiana. Així doncs, seria molt convenient promoure tant la formació en eines informàtiques com la difusió d'aquestes i dels recursos propis (criteris lingüístics, manuals...) que poden millorar els resultats de les tasques que desenvolupen aquests serveis i fer-los més eficients i eficaços.

Quant a la terminologia, ens agradaria destacar-ne la importància en l'actual societat del progrés, que es dedica d'una manera ingent a la producció de nou coneixement, ja que aquesta disciplina és qui s'encarrega de reproduir-lo i reformular-lo. Aquesta consideració és aplicable també al cas dels serveis lingüístics i, com a conseqüència, proposaríem com a premissa fonamental delimitar una àrea funcional específica dedicada al treball terminològic dins de cada servei lingüístic universitari. Aquesta definició, juntament amb la dotació corresponent de recursos humans i materials, contribuiria a donar més entitat a la disciplina i als professionals que s'hi dediquen, i, el que és més important, a donar una millor resposta als usuaris i als clients finals dels SLU.

D'altra banda, cal remarcar la gran importància que la terminologia juridicoadministrativa té en aquest context que hem estudiat, ja que és el camp majoritari de treball. Intensificar aquest camp, combinat amb un bon aprofitament dels recursos informàtics, hauria de ser fonamental a l'hora de plantejar-se programes formatius per als futurs traductors i traductores que vulguen desenvolupar tasques d'assessorament lingüístic i terminologia.

Finalment, pel que fa a la presència dels traductors i traductores en els serveis lingüístics universitaris, esperem que aquesta modesta aportació pugui contribuir a definir aquesta possible eixida de les persones que acaben la llicenciatura i que això, al seu torn, tinga com a resultat una major presència d'aquests professionals en aquest àmbit laboral. Considerem que aquesta eixida, tot i ser una de les més desconegudes, és alhora una de les més adients per als llicenciats i llicenciades en Traducció i Interpretació atesa l'adequació del perfil professional traductor a les tasques que s'hi desenvolupen.

Per acabar, volem posar de manifest la importància de continuar la recerca en aquest camp de formació per a estudiants i professionals de TI i d'aprofundir-hi encara més per tal de donar entitat a una professió que encara no ha assolit l'estatus que mereix dins la nostra societat.

BIBLIOGRAFIA

- BASSNETT, S. (1991). *Translation Studies*. Londres, Routledge.
- CABRÉ, M. T. (1992): *La terminologia. La teoria, els mètodes, les aplicacions*, Barcelona, Empúries.
- CABRÉ, M. T. i PLANAS, C. (2002): «El paper de la terminologia en els serveis lingüístics», dins CABRÉ, M. T. i DOMÈNECH, M.: *Terminologia i serveis lingüístics*, Barcelona, Institut Universitari de Lingüística Aplicada.

- Criteris lingüístics per als usos institucionals de les universitats valencianes*. [Opuscle]. Secretariat de Promoció del Valencià. Vicerectorat d'Estructura i Desenvolupament Institucional. Universitat d'Alacant.
- DÍAZ FOUCES, O. (2001). «Sociologia de la traducció». *Quaderns. Revista de traducció* 6: 79-105.
- Documents sobre les funcions dels llocs de treball del SLT* (2003). [Documents interns de treball]. Universitat Jaume I de Castelló.
- HOLMES, J. S. (1972/1988). «The name and nature of Translation Studies». Dins J. Holmes (ed.). *Translated! Papers on Literary Translation and Translation Studies*. Amsterdam: Rodopi, 67-80.
- (1988). *Translated! Papers on Literary Translation and Translation Studies*. Amsterdam: Rodopi.
- HURTADO ALBIR, A. (2001). *Traducción y traductología*. Madrid: Cátedra.
- Manual de documents i llenguatge administratiu* (2003). Publicacions de la Universitat Jaume I.
- MONZÓ NEBOT, E. (2002). *La professió del traductor jurídic i jurat. Descripció sociològica de la professió i anàlisi discursiva del transgènere* [tesi doctoral]. Departament de Traducció i Comunicació, Universitat Jaume I.
- (2005): «Being ACTIVE in legal translation and interpreting: researching and acting on the Spanish field», *Meta*, 50 (4).
- OPPENHEIM, A. M. (1992): *Questionnaire Design, Interviewing and Attitude Measurement*, 2a edició, Londres, Nova York, Continuum.
- Pla de política lingüística*. Vicerectorat de Coordinació, Comunicació i Política Lingüística. Universitat Jaume I de Castelló.
- ROBINSON, D. (1991). *The Translator's Turn*. Baltimore, Londres, The John Hopkins University Press.
- SAPIRO, G. (1999). *La guerre des écrivains: 1940-1953*. Paris, Fayard.
- Secretariat de Promoció del Valencià. Universitat d'Alacant. [En línia]. <http://www.ua.es/spv>. [Data de consulta: 14/06/06].
- Servei de Llengües i Terminologia. Universitat Jaume I. [En línia]. <http://www.uji.es/serveis/slt>. [Data de consulta: 14/06/06].
- Servei de Política Lingüística. Universitat de València. [En línia]. <http://www.uv.es/spl>. [Data de consulta: 14/06/06].
- Servei de Normalització Lingüística. Universitat Politècnica de València. [En línia]. <http://www.upv.es/snl>. [Data de consulta: 14/06/06].
- Text refós de la llei de funció pública valenciana*, DOGV 22/03/91.
- WOLF, M. (2002). «Translation Activity between Culture, Society and the Individual: Towards a Sociology of Translation». *CTIS Occasional Papers* 2: 33-43.
- XIRINACHS, M. (1997): «La traducción como instrumento de normalización lingüística», *Senez*, revista de la EIZIE (associació de traductors del País Basc), 19.